

- Kedves testvéreim, különös ünnep a halottak napja, hiszen meghív minket arra, hogy ez a hálaadás ideje legyen. Elhunyt szeretteinkre gondolva meg tudjuk élni azt, hogy milyen módon voltak ők ajándékok számunkra, milyen módon gazdagították az életünket, mennyi szép történet kettőnk között a mi életünkben és erre visszagondolva meg is tudjuk köszönni őket, sőt példájukból mi magunk is erőt merítsünk és vegyük át a stafétát, amit példaként hagytak ránk, azt merjük tovább vinni és folytatni.

Tudjuk, hogy ez az emlékezés nagyon sokszor pont a lezárt életben tud igaz lenni. Pont, amikor egy élet lezárul, akkor tudunk rádöbbsen arra, hogy milyen módon volt ő gazdagító, milyen módon volt ő szeretetével az életünknek igazi kincse, ajándéka. Nagyon sokszor ezt menet közben, amikor az élet eseményei hozzák el egyik-másik történetet, akkor nem is vesszük észre. Sokszor ez a lezárt élet kell ahhoz, hogy valóban ráébredjünk és megértsük azt, mit jelent egy emberi élet, mit jelent a másik szeretete, mit jelent a másik élete, amely összefonódott a mi életünkkel. A hála ideje ez, de pont, amikor hálát adunk elhunyt szeretteinkért, akkor valami nagyon mély fájdalmat is megélünk, hiszen akkor még elevenebb annak az átélése, hogy milyen jó lenne, ha itt lenne velünk, milyen jó lenne, hogyha a mai ünnepi asztalhoz ők is leülhettek volna. Milyen jó lett volna megölelni őket, újra hallani a hangjukat, újra megkérdezni őket, újra örülni nekik... de

nincsenek. S pont ez a hiány, ez a fájó hiány, ami a szívünkben van ilyenkor, az megnyit minket a másik meghívás felé, amelyet ez az ünnep magával hoz. Nem csak a hála ideje ez, nem csak a hálára szólít fel, hanem a hitre is. Meghív minket arra, hogy pont a veszteségbe, a hiányba, a szomorúságba, amit élünk, merjük beengedni a hit vigasztalását. Sokszor át kell menni egy fájdalomon ahhoz, sokszor meg kell élni egy veszteséget, hogy igazi reményre találjunk. Nagyon sokszor számunkra a föltámadás reménye az egy elvont dolog egészen addig, amíg az ember ott nem áll szerettei halottas ágya mellett, ott nem áll a sírja mellett és föl nem teszi magának azt a kérdést, amelyre nem lehet kitérő választ adni, hogy mindaz, ami most bekövetkezett, mind maga a halál az a mindent eltörlő végső hatalom. De nem lehet a végső hatalom és a halál után igenis van élet, van örök élet. Nem a halálé az utolsó szó, hanem Isten szeretetée.

Nem szeretjük az ilyen végletes dolgokat. Általában halogatunk bizonyos dolgokat, de az élet mindig elhozza azokat a helyzeteket, nehézségeket, akár fájdalmakat, amelyek válaszra készítetnek minket. Milyen jó lenne, ha ma az emlékezésben, a hálaadásban a hit ideje is elérkezne hozzánk. Ahogy mondtam a szentmise elején, különös meghívás ez idén halottak napján, amikor pont vasárnapra esik ez az ünnep, a föltámadás napjára. Mintegy felszólít minket arra, hogy ne féljünk

szomorúságunkba, a veszteségbe, a gyászba, néha a kétségbeesésbe beengedni a föltámadás reményét.

A hit ideje kell, hogy elérkezzen. Ahogy mondtam, nagyon sokszor át kell menni egy fájdalomon, hogy igazi reményünk legyen. Gondoljunk csak az asszonyokra, akik Jézus sírjához mennek. Azért mennek, hogy sírjanak, újra együtt legyenek azzal, akit nagyon szerettek, akit láttak meghalni és ott vár rájuk a remény, ahol nem is gondolnák. Nagyon sokszor ott találkozunk mi is a reménnyel, ahol nem is gondolnánk, pont amikor át tudunk menni egy olyan fájdalomon, amely igazi remény után kiált, akkor tud valóban a feltámadás reménye és vigasza a szívünkbe is megérkezni. Milyen jó lenne újra és újra a vigasztalást meghallani, hiszen más az a szomorúság, amiben nincs remény. Más az a gyász, amiben azt éljük meg, hogy mindennek vége, hogy jól, vagy rosszul fölhasználtuk az időt, ami rendelkezésünkre állt, de végleg lezárult és végleg elmúlt. S más az a szomorúság, amiben érezzük a hiányt, érezzük a fájdalmat, de tudjuk, hogy akit szeretünk, az Istennél vár ránk. S lesz viszontlátás és lesz találkozás.

Nem véletlen, hogy a mai szentírási részek olyan módon szólítják meg a szívünket, hogy merjük beengedni a szomorúságunkba, a veszteségbe, a gyászba ezt a reményt. Nagyon szép volt az olvasmány képe, amely arról szól, hogy Isten seregek ura bőséges lakomát rendez, az élet teljességét adja, mint egy leplet leveszi a gyászt a nemzetekről s letöröl minden könnyet az arcunkról és

örökre megsemmisíti a halált. Milyen jó lenne hinni azt, hogy Isten hatalmában áll mindezt megtenni és valóban a halál nem lehet végső hatalom. Az is nagyon szép, amit a szent leckében hallottunk, mikor földi sátrunk összeomlik, Istentől kapunk lakást, örök otthont a mennyben, amelyet nem emberkéz épített. Vagy milyen jó beengedni Krisztus vigasztalását, amit az utolsó vacsorán mond a tanítványainak és a tanítványokon keresztül nekünk is. *Ne nyugtalankodjék a szívetek, higgyetek Istenben és bennem is higgyetek. Atyám házában sok hely van, elmegyek és helyet készítek nektek.* Olyan jó lenne, hogyha a szomorúságunkban, a gyászunkban ezek a szavak fölhangoznának, ez a vigasztalás megjelenne, de tudjuk, hogyha a Szentírást ezen a napon akár különleges módon felaprózzuk és megnézzük azokat a csodákat, amelyben Krisztus halottakat támaszt fel, ott is a vigasz vár ránk. Tudjuk, hogyha Jairus lányának a föltámasztására gondolunk, egy 12 éves kislány halálának a története ez, akiben elaszik az élet lángja és a szülei kétségbeesve mennek Jézushoz, hogy megmentse őt, de mire a házhoz érkeznek, addigra már a siratók zokogása, kiáltása, jajveszékelése szól arról, hogy késő. Ez a kislány meghalt, az élet lángja ellobbant benne végleg. Olyan vigasztaló, ahogy Jézus mondja, a kislány nem halt meg, csak alszik, megyek és fölébresztem. És akkor a fájdalommal küzdők szomorúan kinevetik Jézust. S ebben a fájdalmas, szomorú nevetésben ott van ez az idegen, aki vajon mit tudhat a mi

fájdalmunkról, mit tudhat arról, hogyan tűnt el az élet ebből a kisgyermekből, fogyott el az élet és végül, hogy lett a halál ölelésében végleg halottá ez a kisgyermek. Mit tudhat ez az idegen a halálról? Mit tudhat a szülők fájdalmáról? A fájdalmas, szomorú nevetés erről szól, de vajon tényleg ki tud igazán a halál valódi természetéről? A siratók, akik fájdalmasan, szomorúan kinevetik azt, aki azt hirdeti, hogy az élet Ura, a szeretet Istene számára a halál csak olyan, mint amikor mi valakit álomból ébresztünk. Vajon ki az, aki igazán ismeri a halál valódi természetét? És vajon mi nem vagyunk-e olyanok, hogy akik a föltámadás vigaszát adnák, azokra mi is fájdalmas, szomorúan, idegenül nézve gondolunk vagy fájdalmas, szomorúan nevetünk. Vajon ki az, aki igazán tudja, milyen is a halál valójában? S tudjuk, hogy Krisztus nem csak itt, hanem Lázár föltámasztásakor is ugyanezt a képet hozza. Mária és Márta üzen Jézusnak, akit szeretsz beteg, jöjj és gyógyítsd meg. S tudjuk, hogy Jézus még két napig ott tartózkodik, ahol ez a hír éri. S két nap után azt mondja Lázár barátunk elaludt, megyek és fölébresztem. S a tanítványok félre is értik őt, azt mondják, hát ha elaludt, akkor talán esély van, hogy gyógyul egy nagy beteg, ha tud pihenni, akkor talán erőre kap, talán jóra fordul a sorsa. S Jézus nagyon jól érti az ő tévedésüket és nyíltan kimondja, Lázár meghalt. S örülök, hogy nem voltam ott, miattatok örülök, mert meglátjátok Isten dicsőségét. Az élet Úrral szeretett Istene számára a halál csak olyan, mint amikor mi álomból

ébresztünk valakit. Vajon hisszük-e mi ezt? Vajon hisszük-e, hogy nem véletlenül hangzott el Krisztus szájából ugyanez. Vagy tudjuk, a legnagyobb vigasztalás talán pont ott a kereszten történik a szenvedésben és a halálban, ahol Krisztus utolsó szava nem egy kiszenvető kétségbeesésének a szavai, hanem a győzelmi kiáltás, ez a szó ugyanis, ez az utolsó kiáltás nem azt mondja, hogy mindennek vége, hanem azt, hogy beteljesedett. Mintegy minden emberi nagypénteket meghív arra, hogy fölszakítsa a gyásznak a leplét és valóban megnyisson minket a föltámadás előtt. Vajon hisszük-e, hogy a szeretteink, akikre ma gondolunk, akik hazatértek Istenhez, az ő életük nem véget ért, hanem beteljesedett, a köztünk megélt szeretetnek, örömnél, ünnepnek, jósnak, gondoskodásának beteljesedését ünnepelhetjük, örök jövőjét ünnepelhetjük és nem végleg elmúló valóságát. Milyen jó lenne a szomorúságunkba ezt a győzelmi kiáltást is beengedni.

Milyen érdekes, hogy lám, Krisztus sírjához érkezőket vigasztalók várják, akik azt mondják nekik, *miért keresitek az élőt a holtak között, nincs itt, föltámadt*. Vajon mi, amikor szeretteink sírjainál állunk, halljuk-e ezt a vigasztalást, hisszük-e, hogy akit ott gyászolunk, az nincs ott, föltámadt. S tudjuk, hogy ez döntő a hitünk szempontjából, hiszen a kereszténység a föltámadás hitéből épült fel az a központi üzenete, ahogy a tanítványok mondták, mi ettünk és ittunk a föltámadottal, mi ennek

tanúi vagyunk. Vagy ahogy maga Szent Pál mondja, ha Krisztus nem támad fel a halálból, akkor semmit sem ér a mi hitünk. Ha csak ebben az életben hiszünk Krisztusban, akkor mindenkinél száanalomra méltóbbak vagyunk, akkor együnk-igyunk, mert holnap úgyis meghalunk. Milyen fontos lenne, hogy valóban a gyászunkba, a veszteségünkbe, a félelmünkbe, a szomorúságunkba megtudjon jelenni a föltámadás reménye, hiszen ezen áll vagy bukik a hitünk, s enélkül nincsen hit, csak vallásgyakorlat. Milyen szép az, hogy a rítus is, ahogy gyászolunk, az vall a föltámadás reményéről. Tudjuk, amikor virágot viszünk szeretteink sírjára, akkor azt valljuk meg, hogy akinek ezt hozzuk, az él. Tudjuk, hogy például a zsidó emberek követ raknak szeretteik sírjára, mintegy kifejezve azt, hogy az hal meg igazán, akit elfelejtenek, s amíg az emlékezés olyan szilárd, mint az a kődarab, addig nem hull le teljesen semmi a szakadékába az, akire emlékeznek, de ha elfelejtik, akkor végleg megsemmisül. Mennyivel több a mi reményünk, akik virágot viszünk, azért, mert tudjuk, hogy a sír számunkra emlékhely, emléke annak, akit szeretünk, de aki már az Istennél van. Ezért kell élővirágot vinni és nem művirágot, hisz élő embernek mindig igazi virágot adunk, a praktikusság nem győzhet a hitvallásunk fölött, élő virágot kell vinni, hisz akinek visszük, annak visszük, aki Istennél vár minket, aki szeretetével ugyanúgy átöleli az életünket, még ha nem is tudjuk úgy megtapasztalni, ahogy eddig.

Milyen szép az égő gyertya is, amely az örök világosságra emlékeztet, amely minden sötétséget legyőz. Milyen szép, hogy a kereszteléskor adunk a feltámadt üdvözítőt, a feltámadt Krisztust jelképező húsvéti gyertyáról meggyújtott gyertyát a megkereszteltnek, mondván, életét ennek fényében lássa, ennek fényében, hogy nem a semmi felé, nem az örök sötétség felé tart az élete, hanem az örök világosság, az üdvösség, a mennyország fénye felé. Milyen jó lenne úgy gyertyát gyújtani, hogy tudjuk, akikre gondolunk, akikre emlékezünk, azok már az örök életben, az örök fényességben, ahol maga Krisztus, maga az Isten, az élet az, aki az életüket átöleli, hogy ők ott vannak és oda tartunk mi is. Reményeink szerint lesz viszontlátás és találkozás. Az első keresztények, amikor gyászoltak, nem véletlenül mondták azt és nem a halál napját emlegették, hanem azt mondták: az égi születésnap. Náluk a halál dátuma az mindig az égi születésnap volt, mintegy így tanúskodva a világ előtt, hogy mi tudjuk a halál tehetetlen. Isten szeretetéé az utolsó szó.

Én kívánom, hogy ez a mai nap találjon minket a hálaadásban, s találjon meg minket a hitvallásban is. Merjük kimondani a szeretetünket, fájdalmunkat azokért, akik életünk részei voltak, akikre gondolva megértjük igazán milyen gazdag volt az életünk velük és mennyire hiányoznak, amikor ebbe a hiányba, fájdalomba beengedjük a feltámadás reményét, akkor tud az személyessé válni. *Beteljesedett, miért keresitek az élő a*

*holtak között, nincs itt, föltámadt, ne nyugtalankodjék a
szívetek, higgyetek Istenben és bennem is higgyetek.*

*Atyám házában sok hely van, elmegyek és helyet készítek
nektek. A kislány nem halt meg, csak alszik. Hány és hány
olyan vigasztaló mondatunk van, amivel Krisztus készíti elő
a reményt, a vigasztalást a szívünkbe. A kérdés csupán az,
hogyan engedjük-e, hogy ez a remény megérkezzen oda,
hagyjuk-e, hogy a szomorúságunkban ez megjelenjen? Ez a
mai nap, ez a mai ünnep erre hív minket. Milyen jó lenne a
meghívást elfogadni és amikor letesszük szeretteink sírjára
a virágot, meggyújtjuk a gyertyát, akkor ezzel megvallanánk
azt, mi tudjuk, hogy az élet erősebb a halálnál.*

- Ámen.